

Aranyhomokon vezet az út Százszorszépföldre

A kulturális gazdaságfejlesztés két példája Bács-Kiskun megyében

Bács-Kiskun megye északi térségei a főváros viszonylagos közelségének előnyeit élvezik, míg déli része „kiesik a vérkeringésből”, amit sem az országhatár, sem pedig Szeged viszonylagos közelsége nem tud ellensúlyozni.

A megye 119 települése közül 22 város, melyek közül a legrégebbi Kalocsa, amely nagyjából az államisággal egyidős, míg a legfiatalabb Mélykút, mely 2009-ben csatlakozott a városok sorához; a megye népességének 68%-a lakik városban.

A megyében kiemelt szerepet kap a mezőgazdaság, a változatos természeti adottságoknak köszönhetően mind a növénytermesztés, mind az állattenyésztés lényeges szerepet tölt be.

A zöldségfélék közül Bács-Kiskun megye legjellemzőbb terméke a fűszerpaprika, hungarikumaink sorában is helyet kapott a Kalocsai fűszerpaprika-örlemény, csakúgy, mint a kecskeméti Piros Arany és Erős Pista.

Jelentős a szőlőtermesztés is, e térség is része az ország bortér-

képének. A „kecskeméti” kajsziabarack, és a belőle készített barackpálinka világhírnévre tett szert. Bács-Kiskun az ország egyik legnagyobb állattartó megyéje, a legtöbb lúd, kacska, házinyúl és méhcsalád itt található. Ezek a mezőgazdasági jellemzők képezik az alapját az alább bemutatott két egyesületnek is. A hagyományok megtartása ma is része a kultúrának, a helyi kézművesek napjainkban is folytatják az olyan régi mesterségeket, mint a szalma- és kosárfonás, mézeskalács-készítés, kékfestés. A megye

dinamikusan fejlődő székhelye Kecskemét. Az Alföld szívében fekvő megyeszékhely sajtáságosan magyar mezőváros. Gazdasági jelentősége és munkaerő felszívó ereje meghatározó a térsége szempontjából. Olyan nagy magyaroknak volt szülővárosa, mint a Bánk bán írója, Katona József, vagy a világhírű zeneszerző-, zenepedagógus, Kodály Zoltán. Neves képzőművészeket ihletett meg település, híres építészek tervezték épületeit, sajtáságos hangulatúvá alakítva a várost.

Az északi példa: Aranyhomok Kistérségfejlesztési Egyesület

Az Aranyhomok Kistérségfejlesztési Egyesületet a Kecskeméti kistérség huszonkét települési önkormányzata alkotja, s immár tizenkilenc esztendeje, 1999 novemberében jött létre. A települések összehangolt fejlesztése érdekében elsődleges feladata a térségi kapcsolatok erősítése, a helyi erőforrások felkutatása. Támogatja a regionális és kistérségi szempontból fontos fejlesztéseket, koordinálja az ehhez kapcsolódó tevékenységeket. Felkutatja a hazai és nemzetközi pályázati lehetőségeket; kialakítja, megvalósítja a közös területfejlesztési, vidékfejlesztési programokat. Tevékenységében hangsúlyos szerepet kap az ismeretterjesztés, az agrárstruktúra- és vidékfejlesztés, turizmusfejlesztés, kis- és középvállalkozások támogatása, térségi rendezvények, fórumok, kiállítások szervezése is.

Kiemelt fontosságú feladatának tekinti, hogy elősegítse a térségi kézműves alkotók termelő-piacra jutását, marketing tevékenységüket összehangolja és munkásságukat megismertesse a lakossággal. Az egyesület bemutatja, megeleveníti a térség hagyományait, kultúráját

a különféle rendezvényeken. Ezen célok egyik fontos eleme a lakosság egészséges táplálkozásának elősegítése, a helyi identitás erősítése, a lokális termékek előnyben részesítése, a rövid ellátási lánc erősítése a térségben.

Az egyesület további fontos feladata a térségi turizmus fellendítése, melynek kiemelkedő eleme a kiváló helyi alapanyagokat felhasználó gasztronómia és falusi turizmus népszerűsítése. Tevékenységével hozzájárul a kistérségi települések

szorosabb együttműködéséhez, erősítve a térségi kohéziót. Azzal, hogy elősegíti a települések fejlődését, a helyi gazdaság élénkítését, nemcsak az adott település, hanem az egész kistérség fejlődéséhez is hozzájárul.

Az egyesület munkatársai rendszeresen ellátják információval a helyi és országos újságokat, honlapokat, rádiókat, televíziókat. Tájékoztatókat készítenek, gondoskodnak terjesztésükről, hivatalos weboldalt és facebook profilt működtetnek. Az egyesület elnöke Szemereyné Pataki Klaudia, Kecskemét polgármestere. Munkatársai: Hamzáné Lakó Judit titkár, Orosz Edina pályázati referens, Gyöngyössy Eszter rendezvényszervező és Budai Eszter ügyviteli manager.

Az Egyesület online ajándékkatalógust működtet *Aranyhomok Portéka – a térség ajándéka!* néven. Elsősorban üzleti, önkormányzati reprezentációs célra kínál ajándékokat, csomagokat a helyi termelők, kézművesek kiváló minőségű termékeiből. A térségben a *Háztájját az asztalra!* program biztosítja a piacra jutási lehetőséget az ab-

módszereit, praktikáit, biztosítva ezzel az egészségesebb, boldogabb élet lehetőségét.

Népszerű programok

Az egyesület nyár elején rendezi meg sikerrel az *Országos Tojás Sokadalom – Tojásfesztivál* eseményeit a Tojásszövetséggel és a Hírös Tojással közös szervezésben, Kecskemét főterén.

Ilyenkor „minden a tojáról szól”, arról az élelmiszerről, amit a szakemberek az egyik legfontosabb tápláléknak tartanak. Az elmúlt év fesztiváljának első napján az immár hagyományos óriásfőzessel kezdődött a tojás népszerűsítése. Rekord született, azaz 1300 adagnyi étel, melyet be is jegyeztek az országos rekordok közé „*A legnagyobb méretű tojáspörkölt – Kodály Zoltán kedvenc gombás tojásos étel*” címmel. A *Múzeumi tojáskörút* keretében a város négy múzeumának tematikus kiállítását ingyen látogathatták a résztvevők, sőt pecsétet kaptak, amiért cserébe pedig egy doboz tojást vehettek át.

ban részt vevő termelők számára. Ehhez nyújt segítséget az online marketing, az egységes megjelenés, a térségi rendezvényeken való szereplés. 2014 óta működik az egyesület szervezésében a Kecskeméti Tanyai Termék Piac, mely minden csütörtökön látogatható Kecskemét főterén.

Természetesen az egyesület törekszik a megújulásra, ezért újabb és újabb programokat is szervez a jól bejáratott, népszerű rendezvények mellett.

Új kezdeményezések

2017-ben első alkalommal rendezte meg a Hírös Város Turisztikai Központ és az Aranyhomok Kistérségfejlesztési Egyesület a *Húsvétoló a régi Városi Mozinál* elnevezésű programot, mely bőségesen kínált minden korosztály számára érdekes elfoglaltságot. A színpadi műsorok mellett játékokkal, kvíz-kérdésekkel, aszfaltrajzzal, tojáskezeséssel, tojásfestéssel, kézműves foglalkozásokkal szórakoztatták a kicsiket, nagyokat egyaránt. A rendezvényen helyet kapott az Aranyhomok Portéka Térségi Tanyai Termék és Kézműves vásár is.

Szintén első alkalommal szervezték meg az elmúlt évben a „lek-

várkonferenciát” *Így főzzük mi a lekvárt a kajsi hazájában* címmel, melynek célja a gyümölcsök befőzésének népszerűsítése, a lakosság aktivizálása volt. Bár a konferencia új elem, az egyesület által szervezett *Aranyhomok Térségi Lekvárversenyt* évről évre növekvő sikert arat.

Bugac önkormányzatának közreműködésével 2017-ben először nyílt lehetőség arra, hogy az *Aranyhomok Portéka Kézműves és Termelői Vásár* huszonkét térségi termelő és kézműves részvételével kedvezményes feltételek mellett megjelenjen Európa legnagyobb hagyományörző rendezvényén, az *Ősök Napján*.

Az egyesület csatlakozott „*A legszebb konyhakertek*” – *Magyarország legszebb konyhakertjei* elnevezésű országos jelentőségű programhoz, mellyel felvállalt egy nemes ügyet, melynek célja a kiskertek, konyhakertek újra értékkel emelése. Az országos mozgalom nem csupán a versenyről szól, hanem arról is, hogy felhívja a figyelmet azokra a lelkes kertművelőkre, akik fáradságot nem kímélve művelik konyhakertjüket, gyümölcsöseiket. Ezek a gazdák olyan mintát mutatnak, melyet érdemes átörökíteni a jövő generációinak, megőrizve a kertkultúra hagyományait,

Már húsz alkalommal szervezte meg sikeresen az egyesület a *Térségi Kertészeti és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásárt*. E rendezvény legfőbb szándéka, hogy a látogatók megismerjék a környező települések értékeit, sokszínű kulturális és turisztikai kincseit, vonzerőit, azokat a helyi és térségi gazdákat, kézműveseket, akik minőségi, biztonságos, e tájegységre jellemző alapanyagokból készült és egyedi termékeikkel magasabb kulináris és esztétikai élményt nyújtanak tudatos vásárlóiknak.

A *Hírös Hét Fesztivál* ad helyet a nagyszabású térségi seregszemlének, amelyen minden nap más-más település mutatkozik be faházakban, jurttában. A kertészeti, élelmiszeripari és kézműves termékek, települési értékek, különlegességek mellett a települések kulturális és hagyományőrző csoportjai, előadói, zenekarai is bemutatkoznak.

A *Kecskemét Város Napja* programsorozathoz kapcsolódva minden évben változatos, hagyományőrző programokkal várják az érdeklődőket az *Őszi Helyi Termék Ünnepen*. Ilyenkor Kecskemét főterén minden korosztály számára érdekes és szórakoztató, az őszi betakarítási munkálatokhoz kapcsolódó programokkal készülnek: többek között szőlőpréssel, must- és borkóstolással, kukoricamorzsolással és -darálással.

Az *Aranyhomok Portéka Tanyai Termék és Kézműves Vásár* minőségi ajándék- és élelmiszerkínálattal várja vásárlóit. Kapható – a teljesség igénye nélkül – kerámia, zsúri-zett népvándorlás kori ékszermásolat, kecsketejes szappan, textil termék, női kézműves ruházat, rongyszőnyeg, báb, bőrműves termék, ásványékszer, fatál, mézeskalács. Olyan kulináris különlegességek is várják a vásárlókat, mint a méhészeti termékek, mézes puszedik, lekvárok, savanyúságok, házi tehénsajtok, füstölt húskészítmények, hidegen sajtolt olajok, lisztek, homoktövis készítmények, szörpök.

Az egyesület már három éve kap meghívást a Csepeli Önkormányzat által szervezett Hungarikum Fesztiválra: Budapesten is nagy sze-

rettel és érdeklődéssel fogadják a Kecskemétről és térségéből érkezett gazdákat és kézműveseket.

Az egyesület gyakran együttműködő partnerekkel közösen valósítja meg céljait. Fentebb láttunk példát a Kecskeméti Katona József Múzeummal közös munkára, a család nemzetközi napja (május 15.) alkalmából megrendezett *Térségi versmondó versenyt* a Katona József Színház, a Hírös Város Turisztikai Központ és az Aranyhomok Kistérségfejlesztési Egyesület közösen szervezte. A jó ügynek olyan személyeket nyertek meg, mint *Sirkó László*, Bács-Kiskun Megyei Prima Díjjal és Magyar Arany Érdemkeresztrel kitüntetett színművész, vagy *Buda Ferenc* Kossuth-díjas költő, a Nemzet Művésze.

Az egyesülettel partnerségben a Nemzeti Művelődési Intézet többek között Bács-Kiskun Megyei Értéknapot szervez, illetve különböző programokra ajánl fel különdíjat.

A több napos rendezvényeken a települések és a szervezetek példamutató összefogása révén mindig gazdag és egyedülálló programmal várják a vendégeket, amellyel tovább tudják vinni Kecskemét és térsége jó hírét. Egy-egy jól sikerült kiállítás megrendezésével az egyesület hozzájárul ahhoz, hogy a térség országosan is a figyelem középpontjába kerüljön.

Az elmúlt húsz évet 2017-ben, a *Térségi Összetartozás Napjával* méltóképpen megünnepelték. Híntókon utaztak a települések polgármesterei, mellettük „csőszfiúk” és „csőszlányok” a települések zászlóival, de a felvonuláson pados kocsik, szekér és egy zenekocsi is részt vett. A felvonulókat *Szemereyné Pataki Klaudia* polgármester asszony köszöntötte. Az ünnepi tortát lajostmizei grillázmester készítette. A térségi termékek kóstolója a kecskeméti korbács piacon várta az érdeklődőket, amelyet a Katona József Múzeum közreműködésével rekonstruáltak.

„Közös örökségünk, Kecskemét és térsége települései” címmel készült egy kiadvány, amelyben a huszonkét település külön oldalakon mutatkozik be. A Katona József Múzeummal együttműködve a *Hírös Hét* közel 90 éves történetét és a kistérség hozzá kapcsolódó történetét is feldolgozták. A kiadvány korabeli fotókkal, térképpel, történeti, kulturális áttekintéssel, a települések bemutatkozásán kívül idegenforgalmi kínálatukkal, szálláslehetőséggel, látnivalókkal kiegészítve jelent meg.

Bács-Kiskun megye északi részén tehát jól működik a települések együttgondolkodása és -cselekvése által mozgatott kulturális-közösségi alapú gazdaságfejlesztés. De vajon mi a helyzet délen?

Dél lehetősége: Százszorszépföld Egyesület

A 2016-ban Bács-Kiskun megye déli részén, önkormányzatok és vállalkozások együttműködésével létrejött Százszorszépföld Egyesület az első lépéseit teszi a göröngyös, de ígéretes úton. Harmincnégy tagot számlál, s három járásból tizennyolc települési önkormányzat, valamint tizenhat vállalkozás képviseli magát az egyesületben. A szervezet fő célja a térség fejlődésének előmozdítása, térségfejlesztési programalkotás, és annak megvalósítása a helyi gazdasági és idegenforgalmi lehetőségek, kulturális értékek, néphagyományok mentén, továbbá egy új szemlélet meghonosítása, a régió-

marketing fejlesztése. Fontos feladat a térségfejlesztési programok megvalósításához szükséges források felkutatása is. Az egyesület aktívan részt vesz a térségben működő hagyományörző tevékenységek megismerését és népszerűsítését célzó programok, a helyi értékeket bemutató rendezvények szervezésében és megvalósításában. Céljuk, hogy a térség ismerje meg, illetve keresse a helyi termékeket és értékeket.

Térségben az erő címmel indult útjára 2017-ben egy szakmai programsorozat, mely 2018-ban is folytatódik. Kiskunhalason, az I. Százszorszépföld konferencián az egyesület tagjai többek között a helyi értékek, a helyi tudások szerepéről, a térségi összefogás jelentőségéről és folyamatairól hallhattak előadásokat annak érdekében, hogy jó példákkal találkozzva minél jobban tudják használni a helyi erőforrásokat.

A kiskunhalasi, a jánoshalmi és a bácsalmási térség együttgondolkodása igen fontos Bács-Kiskun megye déli részében – jóllehet a megye északi része, főleg Kecskemét környéke dinamikusan fejlődik, a megyén belüli viszonylag nagy földrajzi távolságok miatt ennek hatása a déli területeken kevésbé érzékelhető: Bácsalmásról Kecskemétre eljutni 110 km, nyíl-

vánvaló hát, hogy dél-Bács-Kiskunnak, Felső-Bácskának össze kell fognia. Nagyon fontos, hogy a térség együtt gondolkodjon, megismerje egymás értékeit, bár az összefogás új szemléletet kíván. Mert lehetséges ugyan, hogy kicsit több pénzért lehet helyben megrendelni egy adott terméket, mint esetleg Távol-Keletről, azonban az a pénz ott marad és a helyi gazdaságot fejleszti. Bácsalmáson 2010-ben a közfoglalkoztatási programnak köszönhetően kezdődött a munka egy zöldségfeldolgozó üzemmel. 2013-ban üzletet nyitottak, s mivel modellben gondolkodnak a településen, már nemcsak olyan bácsalmási termékek vannak, melyek a feldolgozó üzemben készülnek, hanem a *Bácsalmási Portékában* képzőművészeti alkotások, kékfestő termékek, húskészítmények, méz is fellelhető. Szatyor közösséget szerveztek, és eljutottak a település határain kívülre is, megvalósult a járási szintű összefogás. Új jelölési rendszert szeretnének bevezetni a helyi termékek számára a Százszorszépföld Egyesület minden egyes tagönkormányzatát bevonva.

Az egyesület számos helyi rendezvényen végezte küldetését és népszerűsítette az elmúlt időszakban a térség hagyományait, helyi termékeit. Ilyen esemény volt *Tompa Város Napja*, a Jánoshalmi Napok, vagy éppen a kelebiai

XV. Kárpát Fesztivál. A kiváló együttműködésnek köszönhetően az egyesület olykor a Bácsalmási Turisztikai Irodával közösen mutatja be az olyan értékeket, mint a Halasi Csipke, a Bácsalmási Kékfestő Műhely vagy a nemezelés. Hangsúlyt fektetnek a természeti értékek, vidékük látványosságainak bemutatására is.

A Százszorszépföld Egyesület elnöke Fülöp Róbert, Kiskunhalas polgármestere, munkatársai Lázár Péter és Németh Szilvia.

Az utak összefutnak

2018 májusában az utak keresztezték egymást. Az Aranyhomok Egyesület megrendezte a *VIII. Helyi Termék Ünnepet és első Hungarikum Fesztivált* Kecskeméten. A nagyszabású rendezvényre meghívást kapott a Százszorszépföld Egyesület is, mely látványos,

igényes kiállítással képviselte szűkebb környezetét. Lezsák Sándor országgyűlési képviselő volt a program fővédnöke, aki megnyitó szavaiban hangsúlyozta, hogy a Hungarikum törvény a minőségről és arról az értékről szól, amely formálja életünket.

Az Aranyhomok Kistérségfejlesztési Egyesület meghívására a Nemzeti Művelődési Intézet Bács-Kiskun Megyei Irodája és a Bács-Kiskun Megyei Értéktár közösen, egymást kiegészítve települt ki a rendezvényre. A Nemzeti Művelődési Intézet a családokat, gyermekeket szólította meg a magyar értékeket és hungarikumokat szórakoztatva népszerűsítő és megismertető játszóházával. A Bács-Kiskun Megyei Értéktár kiállítása a megyei köztudósú nemzeti értékeinket mutatta be látványos, interaktív eszközök segítségével. A látogatók megismerehették a megyéhez köthető hungarikumokat, továbbá a Bács-Kiskun Megyei Értéktárba felvett értékeket.

A színes vásári forgatag, a színpadon zajló színvonalas műsorok sora, a játszóházak, a hungarikumnak számító tradicionális ételek és italok gondoskodtak arról, hogy emlékezetes élményben részesüljenek mindazok, akik jelen voltak a *VIII. Helyi Termék Ünnepen*, mely egyben az első *Hungarikum Fesztivál* volt Kecskeméten. Teljes pompájában tárult a látogató elé az a hihetetlen gazdagság és sokszínűség, amely körülvesz bennünket Bács-Kiskun megyében, a Duna-Tisza közén.

FEKETE BEATRIX okleveles kulturális mediátor, a Nemzeti Művelődési Intézet Bács-Kiskun Megyei Irodájának módszertani referense. A kulturális élet számos területén tevékenykedett pályája során. Tanított általános iskolában, dolgozott iskolai könyvtársként, művelődésszervezőként, miközben egy ideig közművelődési szakmai egységvezetőként irányítási feladatot is ellátott, valamint tevékenykedett múzeumpedagógusként is. Szakmai megvalósítóként és projektmenedzserként részt vett több jelentős hazai és uniós pályázat lebonyolításában. Szabadidejében helytörténeti kutatásokban vesz részt, számos könyv születésében volt már része. Elnökhelyettese a kiskunfélegyházi Móra Ferenc Közművelődési Egyesületnek. Részt vett a Lakitelek Népfőiskola Alapítvány által szervezett értéktáró kollégiumok munkájában.